

## ADRUL SIMBOLIC



### 1. Importanta cadrului simbolic

Simbolurile au un rol hotărâtor în formarea copilului și a adultului; ele reprezintă o expresie spontană, o comunicare adecvată și un mijloc de dezvoltare a imaginației creatoare, rămânând un important factor de integrare socială a omului. Factor unificator prin faptul că îl situează pe om într-o imensă rețea de relații, simbolul are, în consecință, și o funcție pedagogică.

Reunind, cu ajutorul simbolului, elementele dispartate ce se află în univers, atât copilul cât și omul matur au posibilitatea să participe și uneori chiar să se identifice cu o forță supra-individuală (cazul acțiunilor colective, de exemplu).

Pledoaria în favoarea unui cadru simbolic nu implică pledoaria pentru irealitate ci opțiunea pentru o realitate care satisface numeroase exigente ivite din dorința de a cunoaște, de a explora, de a acționa, de a duce o viață liniștită.

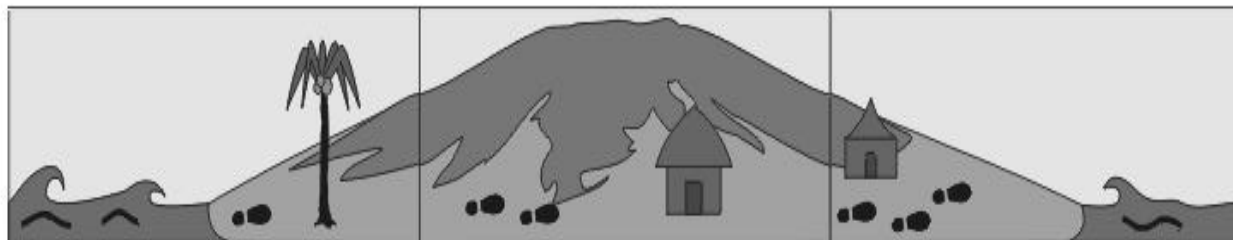
Cadrul simbolic reprezintă un element important al metodei Scout care nu este însă menționat, cel puțin nu direct, în Constituția Mondială. Totuși, Baden-Powell a explicat, cu umorul său obișnuit, necesitatea de a folosi un asemenea cadru:

*Dacă i-am fi dat organizației un nume care să descrie adecvat ceea ce reprezintă de fapt, adică o "Societate pentru propagarea atributelor morale", copilul nu prea ar fi alergat spre ea. A o numi însă "Cercetăsie" și a-i da copilului șansa de a deveni un embrion de cercetăsie a fost cu totul altceva.*

(din "Lecții de la universitatea vieții").

Un cadru simbolic se referă la toate acele elemente cu o anumită semnificație, de exemplu numele unei ramuri de vârstă ("temerari" sau "exploratori"), și la semnele de identificare, cum sunt uniforma, însemnele, cântecele sau ceremoniile. Toate aceste elemente ajută la crearea unui cadru, a unei atmosfere care poartă amprenta valorilor și a propunerii Mișcării Scout, făcându-le pe acestea din urmă mult mai accesibile tinerilor decât ar reuși să o facă vreodată niste explicații abstracte. Cadrul simbolic le oferă tinerilor oportunitatea de a adopta propunerea Mișcării și de a deveni subiecții sistemului educațional al cercetăsiei.

Datorită particularităților și nevoilor tinerilor care diferă de la o vârstă la alta, cadrul simbolic este altul pentru fiecare ramură de vârstă.



## 2. Insula temerarilor

La copiii aflati între 11 si 14 ani (perioada pubertății sau adolescența timpurie) care intră la ramura de vârstă temerari pot fi identificate trei interese predominante:

- plăcerea aventurii și a explorării
- dorința de a cuceri un teritoriu și de a-l organiza
- mentalitatea de grup

Deși aceste interese sunt prezente de-a lungul tuturor vârstelor, ele ocupă un loc special în activitățile spontane ale tinerilor adolescenți, exprimând nevoile psihologice caracteristice vârstei. Acum are loc o amplă dezvoltare pe toate planurile.

Tânărul se afla în pragul unei noi lumi în care va trebui să-și construiască și consolideze identitatea. Aventura și explorarea devin cu deosebire importante. Descoperirea și ocuparea unui nou teritoriu (care poate fi un pod, un luminis de pădure sau o casă nelocuită) reflectă această nevoie de construire a identității personale. În sfârșit, a face parte dintr-o trupă îi dă fiecărei persoane asigurarea că nu este singură și că împarte cu ceilalți aceleși speranțe și temeri. Cadrul simbolic pentru temerari a fost gândit pentru a răspunde dinamismului care caracterizează această ramură de vârstă. Cum, în general, la această vârstă copiilor le place să reconstruiască într-un colț o societate umană la scară mică, asemeni lui Robinson Crusoe, cercetășii temerari au oportunitatea de a se organiza și desfășura activități pe o insulă izolată de civilizație unde ajung în urma unui naufragiu.

Am ales insula deoarece sugerează un spațiu exotic (deci promitător) la care se ajunge doar în urma unei călătorii inițiatice și care își oferă ingredientele magice cerându-le totodată capacitate de adaptare la mediu, formarea unor competente, o anumită conduită și un set de valori. Va fi pentru ei o lume la scară mică în care să se dezvolte liber, să facă alegeri, să se organizeze singuri, să fie puși în diferite situații și să se descurce singuri. Pentru Temerari, Insula e de fapt cercetășia. Odată cu primii pași pe insulă descoperă atmosfera extraordinară, după care vor trebui să se pregătească în cadrul grupului lor pentru a explora "teritoriul". Vor descoperi alte grupuri, alte locuri, alte lucruri, ultima parte pregătindu-i pentru trecerea la următoarea ramură de vârstă. Desigur, acest cadru de referință este mai abstract decât la ramurile mai mici de vârstă și reprezintă numai o colecție de simboluri care trimit la un set de valori. Interesul lor față de acest decor exotic va scădea pe măsură ce vor crește și vor fi mai interesați de lucrurile practice.



### 3. Exploratorii

Cu cât înaintează în vârstă orizonturile tânărului se lărgesc tot mai mult. În multe culturi adolescența e vârsta călătoriilor, vremea în care tinerii vor să descopere cât mai mult din lumea care îi înconjoară, simt nevoia să-și îmbogățească cunoștințele despre oameni și societate. La exploratori (15-18 ani) aventura nu rămâne doar simbolică, ea prilejuindu-le acestora stabilirea unor legături de solidaritate cu oamenii dincolo de barierele sociale, culturale, naționale ori etnice și încurajând integrarea socială.

Pentru că adolescența este vârsta la care tinerii iau primul contact cu valorile civice și principiile democrației ce joacă un rol esențial în formarea lor ca membri responsabili ai societății, cadrul simbolic la exploratori gravitează în jurul ideii de cetățean. Etapele pe care le parcurge cercetășul în perioada de explorat are au fost numite simbolic **România, Europa și Terra** pentru a sugera deschiderea din ce în ce mai mare față de valorile universale ale cetățeanului în devenire ce va sfârși prin asumarea responsabilității de cetățean al lumii. Cuvintele-cheie care caracterizează aceste etape continuă ideea transgresării granițelor fizice și spirituale dintre popoare.

**Integrarea** corespunde primului nivel pe care exploratorul trebuie să-l atingă, anume găsirea unui loc propriu în comunitate și societatea din care face parte; urmează **implicarea**, asumarea unui rol activ în construirea unei societăți mai deschise și mai tolerante, încercarea de a afla mai multe despre popoare, culturi, religii, țări diferite și respectarea lumii în diversitatea ei; astfel, **responsabilizându-se**, tinerii își aduc propria contribuție la înțelegerea și pacea universală. În această ultimă etapă, exploratorul trebuie să devină conștient de necesitatea asumării responsabilității de către fiecare pentru toți și de importanța pe care o au eforturile comune ale oamenilor în realizarea oricărui proiect major.

În aceeași ordine de idei a fost conceput și "**Pasaportul pentru viață**", instrument de lucru adițional, care secondează ideea cetățean al lumii. Acest "Pasaport" invită la o călătorie de explorare și descoperire a lumii. El reprezintă o provocare pentru a observa, investiga și acționa în ceea ce privește problemele importante care afectează viața tinerilor și a oamenilor în general.

Pasaportul pentru viață este structurat pe șase domenii importante – anume :

- 1) **explorare și descoperire**
- 2) **îmbunătățirea calității vieții**
- 3) **democrație**
- 4) **cultură**
- 5) **solidaritate**
- 6) **profesie și activități sociale**

Fiecare dintre aceste domenii sugerează un număr de teme, cu exemple de cunoștințe, priceperi și atitudini ce pot fi dezvoltate (vezi capitolul "Pasaport pentru viață").

4. un cadru simbolic pentru orice activitate cercetășească

Este evident că prezenta cadrului simbolic ca element al Metodei Scout nu este întâmplătoare. Mai mult, un astfel de cadru nu trebuie considerat un element imaginar deoarece, valorificând ("exploatând") imaginația cercetasilor, el nu îi îndepărtează pe acestia de realitate ci îi determină să o aprofundeze, să-i identifice noi laturi, să se integreze mai bine în ea. Această "alta realitate" în care un cadru simbolic îi transpune pe tineri nu este altceva decât realitatea comună, privită și înțeleasă altfel.

Din aceste considerente, utilizarea cadrului simbolic nu trebuie limitat la cel general, specific ramurilor de vârstă, ci extinsă asupra oricărei activități desfășurate de către cercetasi. Bunăoară, sterilitatea unei activități care urmează să se desfășoare într-un loc deschis, fără arbori și apa, poate fi "contracarată" prin situarea acelei activități în timpul unei cruciade, în care cercetasi se pot identifica cu acei luptători care înfruntau curajos condițiile vitrege. Identificarea poate facilita, mai ales în copilărie, dobândirea calităților eroului îndrăgît. Campurile și hike-urile ar trebui și ele să aibă anumite "teme" – "Omul cavernelor", "Expediție în Africa", "Cavalerii Mesei Rotunde", etc. în funcție de locul ales și activitățile desfășurate.

De asemenea, un loc cu rezonante istorice (ruinele unei cetăți, monument, castel) poate "lucra" pentru buna desfășurare a unei activități.

Este foarte important ca aceste idei de cadru simbolic pentru activități să fie adaptate caracteristicilor și nevoilor tinerilor de la fiecare ramură de vârstă.

Trebuie "să împrumutăm haine" lucrurilor din jur pentru că acestea să prindă viața. Orice cadru simbolic presupune deci, în esență, trecerea dincolo de aparente și participarea la o realitate comună.